

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego

(222203)

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego (222203)

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego (222203)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [34]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://publicdomainpictures.net/en/viewimage.php?image=247241&picture=young-nurse> [dostęp: 10.07.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU.....	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD.....	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji.....	8
2.7. Zawody pokrewne.....	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Diagnozowanie w opiece chirurgicznej	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Realizowanie opieki chirurgicznej.....	10
3.4. Kompetencje społeczne	11
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	12
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.....	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE.....	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze).....	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe).....	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego 222203

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Pielęgniarka.
- Pielęgniarka chirurgiczna.
- Pielęgniarka zabiegowa.
- Pielęgniarka opatrunkowa.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2221 Nursing professionals.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie: SPO RZL (2006–2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w maju 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Ewa Garbowska – Nadmorskie Centrum Medyczne Sp. z o.o. Gdańsk.
- Wojciech Gostomski – Doradca Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Jolanta Skobejko – „OKO” Staniewicz-Panasik, Trapkowski, Spółka Jawna, Gdynia.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Joanna Gralak-Merchel – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Włodzimierz Walkusz – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.

Recenzenci:

- Ilona Gołka – Copernicus PL Sp. z o.o., Gdańsk.
- Małgorzata Zalewska – Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej S.A. w Ostródzie, Ostróda.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Paweł Bagniewski – Zakładowa Organizacja Związkowa Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych przy 7 Szpitalu Marynarki Wojennej, Gdańsk.
- Ewa Jakubowska-Sacharczuk – Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych, Gdańsk.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego – osoba posiadająca kwalifikacje potwierdzone odpowiednimi dokumentami, udzielająca specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w odniesieniu do pacjentów leczonych chirurgicznie. Jest przygotowana do pełnienia roli lidera w zespole terapeutycznym²¹.

WAŻNE:

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego planuje i realizuje kompleksową opiekę pielęgniarską nad pacjentem wymagającym leczenia chirurgicznego niezależnie od jego wieku. Posiada dyplom uzyskania tytułu specjalisty w drodze szkolenia specjalistycznego w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego planuje i realizuje całościową opiekę pielęgniarską nad pacjentem. Czynności te dotyczą świadczeń diagnostycznych, pielęgnacyjno-leczniczych, profilaktycznych, rehabilitacyjnych oraz edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia w odniesieniu do pacjentów wymagających leczenia chirurgicznego. Do zadań zawodowych należy również stosowanie w praktyce zawodowej niezbędnych elementów zapobiegania oraz zwalczania zakażeń szpitalnych.

Pielęgniarka chirurgiczna może prowadzić zajęcia dydaktyczne dla pielęgniarek oraz przedstawicieli innych zawodów medycznych.

Sposoby wykonywania pracy

Do czynności wykonywanych przez **pielęgniarkę – specjalistę pielęgniarstwa chirurgicznego** należy:

- ocena stanu zdrowia pacjenta i przeprowadzenie badania fizykalnego¹;
- rozpoznawanie problemów pielęgnacyjnych chorego przed i po zabiegu operacyjnym;
- planowanie, realizacja i kontrola efektów świadczonej opieki nad pacjentem;
- niesienie pomocy w stanach zagrożenia życia;
- prowadzenie rehabilitacji przyłóżkowej¹⁶;
- przygotowanie chorego do samoopieki i samopielęgnacji po zabiegu chirurgicznym;
- pielęgnacja ran pooperacyjnych, leczenie ran przewlekłych, w tym stosowanie opatrunków specjalistycznych;
- wspieranie i edukowanie rodziny do sprawowania opieki nieprofesjonalnej w chorobie i niepełnosprawności, pomoc w doborze sprzętu do pielęgnacji i rehabilitacji;
- prowadzenie edukacji zdrowotnej;
- prowadzenie obowiązującej dokumentacji medycznej.

Praca może być wykonywana przez kobiety i mężczyzn.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2., 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego może pracować w:

- szpitalach,
- ambulatoriach (przychodni, poradni, ośrodki zdrowia, lecznicy lub ambulatorium z izbą chorych),
- jednostkach zajmujących się szkoleniem podyplomowym pielęgniarek,
- jednostkach administracji publicznej w charakterze wojewódzkiego lub krajowego konsultanta w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego.

W większości placówek medycznych praca wykonywana jest w systemie zmianowym.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Wykorzystywane narzędzia pracy są zależne m.in. od specyfiki jednostki organizacyjnej, placówki, oddziału, w których pielęgniarka jest zatrudniona. Są to przykładowo:

- aparat do pomiaru ciśnienia tętniczego krwi,
- stetoskop¹⁹,
- termometr,
- glukometr⁵,
- pulsoksymetr¹⁵,
- igły, strzykawki,
- narzędzia chirurgiczne,
- pompa infuzyjna¹³ (do dozowania leków w dłuższym czasie),
- sprzęt do dezynfekcji, urządzenie do sterylizacji,
- aparat EKG³,
- monitor parametrów życiowych,
- materiały opatrunkowe,
- środki ochrony indywidualnej (fartuchy, rękawice, maski, okulary ochronne, osłony twarzy).

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego w codziennej pracy wykorzystuje także narzędzia informatyczne (programy komputerowe do prowadzenia dokumentacji medycznej, raportowania sprawozdań, planowania wizyt i zabiegów, aplikacje telefoniczne ułatwiające organizację pracy, aplikacje do obsługi telemedycyny).

Organizacja pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego może pracować indywidualnie, jednak najczęściej pracuje w zespole. Zespół tworzą: pielęgniarka, pielęgniarka chirurgiczna, lekarz specjalista chirurgii, psycholog, instruktor terapii zajęciowej, rehabilitant, dietetyk, personel pomocniczy i inni przedstawiciele zawodów medycznych.

W większości placówek medycznych pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego jest zatrudniona w systemie pracy zmianowej, zapewniającej 24-godzinną ciągłą opiekę. Godziny rozpoczęcia i zakończenia pracy są regulowane przez zapisy w regulaminie pracy oraz przez Kodeks pracy.

Świadczenie usług w lecznictwie zamkniętym¹⁰ odbywa się w dni powszednie, niedziele i święta przez całą dobę. Natomiast w lecznictwie otwartym⁹ z reguły odbywa się w godzinach dziennych. Godziny pracy mogą być indywidualnie regulowane przez kadrę zarządzającą.

Pielęgniarki ponoszą odpowiedzialność zawodową (w tym etyczną – zawartą w kodeksie etycznym uchwalonym przez samorząd zawodowy).

Poza umową o pracę, pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego może pracować w ramach:

- wolontariatu²⁰,
- praktyk zawodowych (indywidualnej praktyki pielęgniarki, indywidualnej specjalistycznej praktyki pielęgniarki).

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego narażona jest na:

- przeciążenia psychiczne (stres, zespół wypalenia zawodowego),
- zagrożenia fizyczne (promieniowanie podczerwone¹⁴ i RTG¹⁷),
- zagrożenia chemiczne (gazy anestetyczne⁴, leki cytotoksyczne¹¹, preparaty do dezynfekcji² i sterylizacji¹⁸),
- zagrożenia biologiczne (HIV⁸, HBS⁶, HCV⁷, gruźlica i inne choroby zakaźne),
- zagrożenia mechaniczne (urazy ostrymi narzędziami chirurgicznymi, przeciążenia układu ruchu),
- inne czynniki: ryzyko poparzeń w wyniku kontaktu z gorącymi powierzchniami lub uszkodzonym sprzętem oraz biologiczne skutki pracy w porze nocnej (zaburzenia snu, układu sercowo-naczyniowego, pogorszenie koordynacji wzrokowo-ruchowej, obniżenie siły mięśniowej czy zaburzenia perystaltyki jelit).

WAŻNE:

Możliwość narażenia na agresję ze strony niezadowolonych pacjentów lub ich rodzin powoduje, że jest to praca bardzo obciążająca psychicznie.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- sprawność układu mięśniowo-ruchowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność układu równowagi,
- sprawność układu oddechowego;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- zmysł równowagi,
- percepcja kształtów,
- dobry słuch i węch,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe,
- zręczność rąk i palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- dobra pamięć,

- spostrzegawczość i umiejętność obserwacji,
- szybki refleks i adekwatna reakcja,
- logiczne myślenie,
- empatia,
- umiejętność podejmowania trafnych i szybkich decyzji,
- zdolność pracy w zespole;

w kategorii cech osobowościowych

- dokładność, sumienność, rzetelność,
- odporność emocjonalna,
- systematyczność,
- kreatywne podejście do rozwiązywania problemów.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4 Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego** są:

- choroby prowadzące do utraty świadomości (np. cukrzyca, epilepsja),
- znaczne zaburzenia widzenia (nieudające się skorygować okularami) i równowagi,
- choroby psychiczne,
- zaburzenia dużego stopnia w układach: nerwowym i krążenia,
- nosicielstwo chorób pasożytniczych i zakaźnych.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego** wymagane jest posiadanie wykształcenia wyższego pierwszego stopnia oraz ukończenie lub odbywanie kursu kwalifikacyjnego bądź specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego. Placówki kształcące pielęgniarki to uniwersytety medyczne i inne uczelnie wyższe prowadzące kształcenie na kierunku pielęgniarstwo.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu niezbędne jest posiadanie prawa wykonywania zawodu wydawanego przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych. System kształcenia pielęgniarek przewiduje edukację w ramach kursów kwalifikacyjnych i specjalizacji. Pozytywne ukończenie kursu kwalifikacyjnego pozwala na udzielanie świadczeń zdrowotnych będących w zakresie pielęgniarstwa chirurgicznego, natomiast specjalizacja rozszerza kompetencje i umiejętności specjalistyczne oraz uprawnia do tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego.

W zakresie oczekiwań pracodawcy preferowane są:

- posiadanie tytułu magistra pielęgniarstwa,
- ukończenie kursów kwalifikacyjnych (pielęgniarstwo operacyjne, pielęgniarstwo transplantacyjne),
- ukończenie kursów specjalistycznych (np. w zakresie: resuscytacji krążeniowo-oddechowej, terapii bólu ostrego u dorosłych, przetaczania krwi i jej składników, wywiadu i badania fizykalnego),
- ukończenie kurs kwalifikacyjnego w zakresie technologii sterylizacji i dezynfekcji.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Zawód pielęgniarka jest samodzielnym zawodem medycznym, a osoby wykonujące go mają obowiązek stałego aktualizowania swojej wiedzy i umiejętności zawodowych oraz prawo do doskonalenia zawodowego w różnych rodzajach kształcenia podyplomowego.

Proces kształcenia zawodowego na kierunku pielęgniarstwo można poszerzyć dodatkowo o studia drugiego stopnia. Nauka trwa dwa lata. Po ich ukończeniu absolwent posiada bardziej zaawansowaną wiedzę z obszaru nauk medycznych i pielęgniarstwa, świadczenia zindywidualizowanej opieki zdrowotnej w zakresie pielęgniarstwa oraz przygotowany jest do samodzielnego ordynowania leków i wypisywania recept.

W ramach rozwoju zawodowego i awansu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego** może pracować także jako:

- pielęgniarka koordynująca pracę innych pielęgniarek,
- pielęgniarka oddziałowa,
- pielęgniarka naczelną, pełniącą funkcję dyrektora ds. pielęgniarstwa w zakładach opieki zdrowotnej,
- konsultant wojewódzki w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego,
- konsultant krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego,
- wykładowca kształcenia zawodowego oraz podyplomowego pielęgniarek i przedstawicieli innych zawodów medycznych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Kompetencje zawodowe pielęgniarki potwierdza:

- dyplom ukończenia studiów pielęgniarstwa,
- dyplom ukończenia szkolenia specjalizacyjnego z dziedziny pielęgniarstwa chirurgicznego,
- prawo wykonywania zawodu wydawane przez Okręgową Radę Pielęgniarek i Położnych.

WAŻNE:

Pielęgniarka staje się członkiem samorządu zawodowego z dniem otrzymania wpisu do rejestru pielęgniarek prowadzonego przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych. Przynależność organizacyjna jest obowiązkowa. Odprowadzane są składki członkowskie.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Pielęgniarka – specjalista organizacji i zarządzania	222201
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki	222202
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego	222204
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa epidemiologicznego	222205
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa geriatrycznego	222206
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa kardiologicznego	222207
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego	222208
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa neonatologicznego	222209
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa neurologicznego	222210
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa onkologicznego	222211
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa operacyjnego	222212
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki długoterminowej	222213
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki paliatywnej	222214
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego	222215
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa psychiatrycznego	222216
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego	222217
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa rodzinnego	222218
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania	222219
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących	222220
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego	222221
Pielęgniarka – specjalista promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	222222

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przeprowadzanie wywiadu pielęgniarskiego.
- Z2 Wykonywanie badań diagnostycznych.
- Z3 Wykonywanie czynności pielęgnacyjnych.
- Z4 Wykonywanie czynności leczniczych.
- Z5 Wykonywanie świadczeń profilaktycznych.
- Z6 Wykonywanie świadczeń i zadań rehabilitacyjnych.
- Z7 Organizowanie środowiska opieki szpitalnej.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Diagnozowanie w opiece chirurgicznej

Kompetencja zawodowa Kz1: Diagnozowanie w opiece chirurgicznej obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przeprowadzanie wywiadu pielęgniarstwa	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i cel przeprowadzania wywiadu pielęgniarstwa; Elementy i metody gromadzenia danych o pacjencie; Techniki i skale oceny ogólnego stanu zdrowia pacjentów. 	<ul style="list-style-type: none"> Wyciągać wnioski z przeprowadzonego wywiadu pielęgniarstwa; Ocenić stan ogólny pacjentów i podjąć adekwatne do sytuacji działania pielęgniarstwa; Formułować diagnozę pielęgniarstwa w oparciu o przeprowadzony wywiad.

Z2 Wykonywanie badań diagnostycznych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Istotę i cel badań diagnostycznych; Techniki, zasady i procedury pobierania materiału diagnostycznego; Normy parametrów laboratoryjnych przydatnych w diagnostyce. 	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowywać pacjenta do badań diagnostycznych; Pobierać materiał do badań diagnostyczno-laboratoryjnych; Interpretować podstawowe wyniki badań diagnostyczno-laboratoryjnych.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Realizowanie opieki chirurgicznej

Kompetencja zawodowa Kz2: Realizowanie opieki chirurgicznej obejmuje zestaw zadań zawodowych Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z3 Wykonywanie czynności pielęgnacyjnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Problemy pielęgnacyjne pacjentów i sposoby ich rozpoznawania; Procedury i standardy właściwej opieki nad chorymi; Zasady obsługi aparatów monitorujących parametry życiowe i zasady profesjonalnej opieki medycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznawać problemy pielęgnacyjne pacjentów i podejmować działania celem ich rozwiązania; Zapewniać profesjonalną, specjalistyczną opiekę nad chorymi leczonymi metodami chirurgicznymi; Mierzyć parametry życiowe pacjentów.

Z4 Wykonywanie czynności leczniczych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Metody leczenia ran i zasady doboru opatrunków specjalistycznych; Działanie i drogi podania leków; Dobór sposobów pielęgnacyjnych zależnie od aktualnej sytuacji zdrowotnej pacjenta; Znaczenie pozytywnego wpływu współpracy ze strony pacjentów na szybszy powrót do zdrowia; Zasady i procedury pomocy medycznej w stanach zagrożenia życia; 	<ul style="list-style-type: none"> Zaopatrywać rany; Stosować opatrunki specjalistyczne; Dobierać metody pielęgnowania w zależności od stanu chorego; Mobilizować pacjentów do świadomego i aktywnego udziału w procesie leczniczo-pielęgnacyjnym; Nieść pomoc medyczną w stanach zagrożenia życia;

<ul style="list-style-type: none"> • Zaawansowane sposoby udzielania profesjonalnej pomocy medycznej; • Instrukcje użytkowania stosowanego sprzętu medycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowywać aparaturę, narzędzia i sprzęt niezbędny do prowadzenia leczenia.
--	--

Z5 Wykonywanie świadczeń profilaktycznych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Procedury zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym; • Zagrożenia związane z wystąpieniem powikłań; • Zasady i korzyści wynikające ze zdrowego stylu życia; • Zasady i instrukcje użytkowania wykorzystywanego sprzętu pielęgnacyjnego i wyrobów medycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Świadczyć profesjonalną opiekę zgodnie z procedurami zapobiegania zakażeniom; • Edukować pacjentów w zakresie samopielęgnacji, profilaktyki bólu, profilaktyki odleżyn i zdrowego stylu życia; • Udzielać instrukcji pacjentom i ich rodzinom w zakresie użytkowania sprzętu pielęgnacyjnego oraz wyrobów medycznych.

Z6 Wykonywanie świadczeń i zadań rehabilitacyjnych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Sposoby aktywizacji ruchowej pacjentów; • Metody stosowane w rehabilitacji i usprawnianiu pacjentów; • Zasady i instrukcje użytkowania wykorzystywanego sprzętu rehabilitacyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzić aktywizację pacjentów z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej; • Stosować elementy rehabilitacji pacjentów; • Prowadzić usprawnianie ruchowe pacjentów; • Stosować rehabilitację oddechową pacjentów; • Udzielać instrukcji pacjentowi i jego rodzinie w zakresie użytkowania sprzętu rehabilitacyjnego.

Z7 Organizowanie środowiska opieki szpitalnej

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Prawa pacjenta i potrzebę zachowania więzi rodzinnych; • Zasady kodeksu etyki; • Zasady skutecznej komunikacji w zespole terapeutycznym; • Zasady dokumentowania pracy własnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizować i ułatwiać kontakt z rodziną i bliskimi pacjentów w sposób niekolidujący z prowadzoną terapią; • Przestrzegać praw pacjenta; • Współpracować w zespole terapeutycznym; • Prowadzić dokumentację pielęgniarską zgodnie z obowiązującymi zasadami.

3.4. Kompetencje społeczne

Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

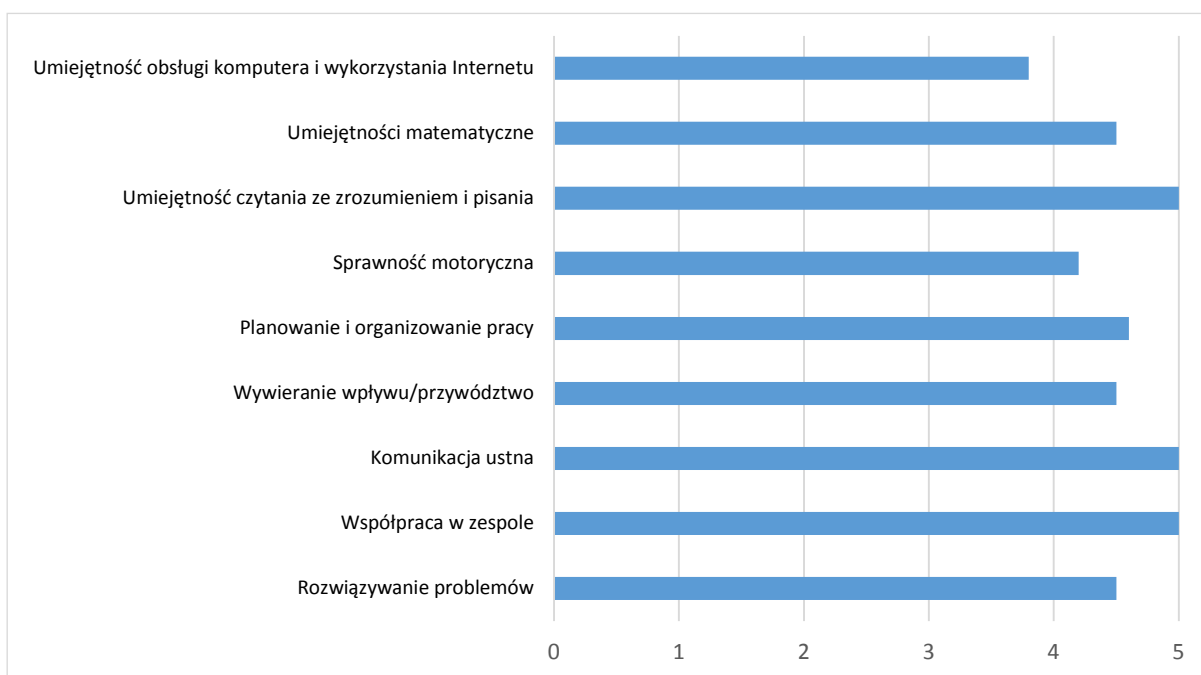
W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i osób znajdujących się pod opieką.
- Przestrzegania praw pacjenta i zasad etyki zawodowej.

- Współpracowania z zespołem terapeutycznym w zakresie przekazywania danych medycznych pacjentów.
- Pogłębiania wiedzy i umiejętności zawodowych w systematyczny sposób.
- Podejmowania aktywności związanych z przeciwdziałaniem dyskryminacji.
- Działania w sytuacjach konfliktowych w efektywny sposób.
- Tworzenia klimatu empatii i zaufania dla pacjentów.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego może być zatrudniona w systemie ochrony zdrowia:

- w publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej,
- w grupowych i indywidualnych praktykach pielęgniarstwach,
- w jednostkach systemu ratownictwa medycznego.

Miejscem zatrudnienia specjalisty pielęgniarstwa chirurgicznego mogą być:

- ambulatoria (przychodni, poradni, ośrodka zdrowia, lecznicy lub ambulatorium z izbą chorych),
- szpitale,
- uczelnie,
- instytucje zajmujące się kontraktowaniem usług pielęgniarstwach.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometr.zawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Instytucje oferujące kształcenie przygotowujące do zawodu pielęgniarki:

- uczelnie wyższe oferujące studia pierwszego stopnia (licencjackie),
- uczelnie wyższe oferujące studia drugiego stopnia (magisterskie),
- uczelnie wyższe oferujące studia doktoranckie.

Szkolenie

Placówki oferujące szkolenie w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego**:

- uczelnie, szkoły prowadzące działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych oraz podmioty lecznicze,
- inne podmioty po uzyskaniu wpisu do właściwego rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe będącego rejestrem działalności regulowanej,
- okręgowe izby pielęgniarek i położnych,
- firmy farmaceutyczne, stowarzyszenia pielęgniarские (np. podczas konferencji i szkoleń branżowych).

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie miesięczne brutto w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego** waha się od 2500 zł do 7000 zł w przeliczeniu na pełen etat. Większość pielęgniarek chirurgicznych osiąga zarobki w dolnej części tego przedziału.

Zatrudnienie w prywatnych klinikach chirurgii jednego dnia i medycyny estetycznej zapewnia ponadprzeciętne wynagrodzenia (od 3500 zł do 7000 zł brutto). W zawodzie często spotykaną praktyką jest praca wykraczająca poza jeden etat, w kilku miejscach pracy.

Wynagrodzenie osób pracujących na stanowisku pielęgniarki chirurgicznej jest zróżnicowane i uzależnione od kilku czynników:

- stażu pracy,
- wykształcenia,
- usytuowania geograficznego danego zakładu pracy,

- referencyjności danej placówki służby zdrowia,
- indywidualnych rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcą,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- sytuacji na lokalnym rynku pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

Zawód **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego** mogą wykonywać osoby z następującymi rodzajami niepełnosprawności – pod warunkiem odpowiedniego dostosowania środowiska pracy (pod względem technicznym i organizacyjnym) do rodzaju niepełnosprawności:

- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza chodzenia; wymagane jest wówczas wyposażenie stanowiska w uchwyty, poręcze, regulowaną wysokość krzesła, podnóżka i inne udogodnienia,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo - płciowego i in., pod warunkiem, że praca nie wymaga znacznego wysiłku fizycznego oraz/lub jest zorganizowana w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno - medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

Z uwagi na duże zapotrzebowanie rynku pracy, przy odpowiednio przygotowanym stanowisku pracy dla konkretnego pracownika, uwzględniając jego dysfunkcję, praktycznie nie ma przeszkód w zatrudnieniu takiego pracownika na właściwie dobranych stanowiskach pracy. Jedynym kryterium są tutaj kwalifikacje.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień 30.06.2018 r.

- Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. U. UE L 255 z 30.9.2005, s. 22) oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniająca dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (Dz. U. UE L 354 z 28.12.2013, s. 132).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 123, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 916).
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 160, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 151).
- Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1318, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2018 r. w sprawie recept (Dz. U. poz. 745).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. poz. 497).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne (Dz. U. poz. 1562).

Literatura branżowa:

- Głuszek S. (red.): Chirurgia. Podręcznik dla studentów wydziałów nauk o zdrowiu. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2008.
- Ciura G. (red.): Epidemiologia, diagnostyka i terapia HCV. Konferencja. Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2015.
- Horban A. (red.): HIV/AIDS: wybrane problemy diagnostyki i terapii. Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1997.
- Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K.: Podstawy pielęgniarstwa. Podręcznik dla studentów i absolwentów kierunków pielęgniarstwa i położnictwo. Tom I, Założenia teoretyczne. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2004.
- Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K.: Podstawy pielęgniarstwa. Podręcznik dla studentów, i absolwentów kierunków pielęgniarstwa i położnictwo. Tom II, Wybrane działania pielęgniarские. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2004.
- Walewska E. (red.): Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego. Wydawnictwo lekarskie PZWL, Warszawa 2013.
- Walewska E. (red.): Procedury pielęgniarские w chirurgii. Wydawnictwo lekarskie PZWL, Warszawa 2012.
- Wrońska I., Mariański J. (red.): Etyka w pracy pielęgniarskiej. Podręcznik dla studentów pielęgniarских studiów licencjackich. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2002.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych: <http://nipip.pl>
- Portal Pielęgniarek i Położnych: <http://www.piellegniarki.info.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Praca badawcza "Systemy motywacyjne w pracy pielęgniarki": http://www.piellegniarstwo.ump.edu.pl/uploads/2015/3/283_3_57_2015.pdf
- Praca poglądowa „Narażenie na czynniki niebezpieczne i szkodliwe w pracy pielęgniarek i położnych”: https://journals.viamedica.pl/problemy_piellegniarstwa/article/viewFile/23263/18489
- Ramowy program szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego: http://www.ckppip.edu.pl/uploads/docs/Programy_ksztalcenia/Szkolenia%20specjalizacyjne_1/Piel%20piellegniarstwo%20chirurgiczne.pdf
- Raport NRPiP¹²: http://nipip.pl/wp-content/uploads/2017/03/Raport_druk_2017.pdf
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Strony okręgowych izb pielęgniarek i położnych, np.: <http://www.oipip.gda.pl>
- Szkolenia prowadzone przez okręgowe izby pielęgniarek i położnych, np.: <http://sipip.szczecin.pl/k/szkolenia/>, <http://www.oipip.olsztyn.pl/31,terminy-szkolen>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzenie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Badanie fizykalne	Badanie przedmiotowe składające się z kilku elementów: oglądanie, dotykanie, opukiwanie i osłuchiwanie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
2	Dezynfekcja	Zniszczenie drobnoustrojów i ich przetrwalników.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
3	EKG	Badanie polegające na rejestracji elektrycznej czynności serca.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
4	Gazy anestetyczne	Środki do znieczulenia ogólnego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
5	Glukometr	Podręczne urządzenie służące do szybkiego i precyzyjnego pomiaru oraz bieżącego odczytu poziomu cukru we krwi.	http://mojacukrzyca.org.pl/?a=text&id=106 [dostęp: 10.07.2018]
6	HBS	Antygen potwierdzający zakażenie wirusem zapalenia wątroby typu B.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
7	HCV	Z angielskiego Hepatitis C Virus. Wirus wywołujący zapalenie wątroby typu C. Zidentyfikowany w 1989 r. Do zakażenia dochodzi na skutek bezpośredniego kontaktu z krwią chorego.	Ciura G. (red.): Epidemiologia, diagnostyka i terapia HCV. Konferencja. Wydawnictwo Sejmowe, 2015.
8	HIV	Z angielskiego human immunodeficiency virus, wirus niedoboru (upośledzenia) odporności wywołujący chorobę AIDS.	Horban A. (red.): HIV/AIDS: wybrane problemy diagnostyki i terapii. Wydawnictwo Poznańskie, 1997
9	Lecznictwo otwarte	Leczenie chorych w ambulatoriach i przychodniach.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
10	Lecznictwo zamknięte	Leczenie pacjentów prowadzone w szpitalach i sanatoriach, gdzie pacjent przebywa przez cały okres leczenia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
11	Leki cytotoksyczne	Leki przeciwnowotworowe.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
12	NRPiP	Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych.	http://nipip.pl [dostęp: 10.07.2018]
13	Pompa infuzyjna	Rodzaj sprzętu medycznego stosowanego do precyzyjnego dawkowania i ciągłej podaży leku drogą dożylną.	http://www.medipment.pl/produkty/Pompy-infuzyjne-strzykawkowe-948 [dostęp: 10.07.2018]
14	Promieniowanie podczerwone	Emisja ciepła w paśmie podczerwieni, inaczej promieniowanie ciepłe.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
15	Pulsoksymetr	Urządzenie elektroniczne służące do nieinwazyjnego pomiaru saturacji (nasylenie krwi tętnicznej tlenem).	https://pl.wikipedia.org/wiki/Pulsoksymetr [dostęp: 10.07.2018]
16	Rehabilitacja przyłożkowa	Gimnastyka pacjenta we wczesnym etapie choroby, kiedy jeszcze nie opuszcza łóżka.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

17	RTG	Najpopularniejsze nieinwazyjne badanie wykorzystujące promieniowanie rentgenowskie (promienie X).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
18	Sterylizacja	Zniszczenie wszystkich: wegetatywnych, przetrwalnikowych oraz zarodnikowych form drobnoustrojów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
19	Stetoskop	Z greckiego stethos – pierś, wnetrze i skope – oglądać – przyrząd diagnostyczny stosowany w medycynie, służący do osłuchiwania pacjenta, głównie jego klatki piersiowej, serca i jamy brzusznej.	https://pl.wikipedia.org/wiki/Stetoskop [dostęp: 10.07.2018]
20	Wolontariat	Z łaciny voluntarius – dobrowolny. Bezpłatna, świadoma, dobrowolna praca na rzecz innych.	http://wolontariat.org.pl/wolontariusze/kim-jest-wolontariusz [dostęp: 10.07.2018]
21	Zespół terapeutyczny	Zespół specjalistów opiekujących się pacjentem na różnych etapach choroby.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.